

Collectie Jan Patty

PONTMAN, ANDY, LOULOU EN REGGY IN DANCING DE SCHUUR, BRIDA 1957 (EERSTE PROMOFOTO)

THE TIELMAN BROTHERS

De geboorte van de Nederpop

Wanneer begint nu eigenlijk de Nederpop? Oudere muziekliefhebbers kunnen er een aardige boom over opzetten. Veelgenoemd is het moment van verschijnen van *Kom Van Dat Dak Af* van Peter en zijn Rockets, de eerste echte Nederlandstalige rock & roll-hit, in april 1960. Het nummer bekeerde een hele generatie tot de nieuwe muziek. Maar dan ga je voorbij aan het ondergrondse bestaan dat rock & roll al een paar jaar in ons land leidde. OOR kiest daarom liever voor de opwindende rock van The Tielman Brothers, die vanaf 1957 de vaderlandse podia onveilig maakten. En omdat je toch iets tastbaars wilt om zo'n mijlpaal aan op te hangen, kiezen wij voor de release van hun eerste single, *Rock Little Baby Of Mine*. Ergens in 1958.

door Jan van der Plas (met dank aan Piet Muys van Indorock.pmouse.nl voor beeldresearch)

BILL HALEY'S *Rock Around The Clock* is in de zomer van 1955 in de Verenigde Staten de eerste rock & roll-hit. Het nummer klinkt opzweperder dan alle andere dansmuziek tot dan toe. En er wordt wilder en uitdagender op gedanst dan ooit tevoren. Rock & roll dansen groeit die zomer uit tot een rage en al snel bereiken de eerste berichten Nederland. In september van dat jaar publiceert het toonaangevende muziekblad *Tuney Tunes* een ooggetuigenverslag van een feest in Connecticut, waar het publiek uit zijn dak gaat op de nieuwe muziek.

'Flessen drank worden tevoorschijn gehaald en weldra wankelt en waggelt het hele 'publiek' op de maat van *Shake*,

Rattle And Roll door de zaal, compleet met whiskyflessen in de handen (...) In een moordend tempo grijpen de danspartners elkaar met twee handen om het middel en starten vervolgens met een gesprong en een dosis 'gooi en smijt'-werk. Hun bewegingen zijn voor een normaal mens niet meer te volgen. In verscheidene steden is de rock & roll verboden, omdat hij een belemmering is van de volksgezondheid en de goede moraal van de gemeenschap.' (*Tuney Tunes*, september 1955)

De verboden vruchten smaken blijkbaar lekker. Langzaam maar zeker bereiken ze ook Nederland. Als *Elseviers* Weekblad op 10 maart 1956 voor het eerst een Top 10 van bestverkochte singles publiceert, staat *Rock Around The Clock* op vier. Wanneer in september dat jaar de gelijknamige film verschijnt, is het hek helemaal van de dam. De jongeren komen niet naar de bioscoop om te kijken naar het zoetsappige verhaal, maar om te dansen in de gangpaden op authentieke rock & roll. Zoveel onrust is de gezagdragers een doorn in oog: in Apeldoorn en Leeuwarden wordt de film verboden, terwijl in Gouda de film zonder geluid wordt vertoond. In andere zalen zien bewakers erop toe dat het publiek niet uit de stoelen opstaat.

Vrijwel alle kranten en tijdschriften besteden aandacht aan het nieuwe fenomeen. De teneur van de stukken is overal hetzelfde.

'Rock & roll heet het geluid, dat rampspoed bracht in Amerika. Zet u maar schrap in Nederland. Er is geen ontkomen aan. Ook wij zullen geconfronteerd worden met de nachtmerrie in ritme.' (Panorama, september 1956)

De Nederlandse omroepen proberen het tij nog te keren. De enige vertegenwoordigers van het genre die gedraaid worden zijn komisch bedoelde maar vooral flauwe vertalingen van *Rock Around The Clock* door De Spelbrekers. Of *Willem Word Wakker*, een vrije bewerking van de Everly Brothers-hit *Wake Up Little Suzy* door de Butterflies. Platen die niets van de opwindende van de echte rock & roll in zich hebben. De Hollandse jeugd vindt echter zijn eigen weg op zoek naar de verboden vruchten. 'Als je rock & roll wilde horen moest je naar de snackbar, want daar stond een jukebox. Of met een transistorradio proberen Radio Luxemburg te ontvangen', herinnert Andy Tielman (71), voorman van de de The Tielman Brothers zich. 'En dat deden we allemaal!'

DE EERSTE rock & roll-bands worden gevormd door jongeren uit het voormalig Nederlands-Indië. Velen zijn eerst actief in hawaïaan-groepen, waarin de gitaar ook al centraal staat en ook een drummer aanwezig is. Wanneer de belangstelling voor hawaïaan taant, is de overstap snel gemaakt. Zo ontstaan The Real Room Rockers, The Blue Eagles, The Black Dynamites, The Hot Jumpers, The Javalins, The Crazy Rockers, Lydia And Her Melody Strings en René And His Alligators. Stuk voor stuk goede muzikanten met gevoel voor show, die geloofwaardig rock & roll weten te brengen. Hun muzikale achtergrond in de krontjong en hawaïaan zorgt daarbij voor een eigen klank.

...De Engelsen kwamen vaak bij ons kijken om de trucjes af te kijken. The Beatles ook, ja!...

De belangrijkste vertegenwoordigers van deze indorock zijn de The Tielman Brothers. De broers Andy (zang, gitaar), Reggy (gitaar), Ponthon (bas) en Loulou (drums) uit Soerabaya staan van kindsbeen af aan samen op het podium en genieten in Indonesië al een behoorlijke bekendheid onder de militairen van het Koninklijk Nederlandsch-Indische Leger (KNIL). Na de soevereiniteitsoverdracht in 1949 blijven ze er nog enkele jaren wonen, maar in 1956 maakt de familie Tielman de overstap naar Nederland. 'Vlak voor ons vertrek hoorden we daar op het radiostation van de Amerikanen die op de Filipijnen gelegerd waren voor het eerst *Rock Around The Clock*', herinnert Andy Tielman zich. 'Fantastisch! Dat speelden we natuurlijk meteen na. Het paste prima tussen de rest van ons repertoire, want we speelden toen al veel countrynummers. Om die dansbaar te maken deden we die ook met een rollende bas en een stevige afterbeat. Voor ons was de overstap naar de rock & roll dus helemaal niet groot.'

De familie vestigt zich in eerste instantie in Breda, om later een vaste stek te vinden in Den Haag. Bij de eerste optredens van de The Tielman Brothers in Nederland in 1957 zitten de zalen vol met oude bekenden uit Indië, die op hun beurt weer Nederlandse vrienden meenemen. De broers baren opzien met hun spectaculaire podiumact, waarbij gegooid wordt met gitaren en de bas met drumstokjes wordt bewerkt. Zo iets is hier nog nooit vertoond. De groep wordt uitgenodigd om op te treden in het Hawaiian Village tijdens de Wereldtentoonstelling in Brussel, van 17 april tot 19 oktober 1958. 'Op de Expo speelden we als pauzeprogramma, maar hadden we veel succes. Meteen kwam er iemand naar ons toe die een plaat van ons uit wilde brengen.'

ZO VERSCHIJNT *Rock Little Baby Of Mine*, de eerste echte Nederlandse rock & roll-single. 'Het is maar hoe je het bekijkt, natuurlijk. De plaat kwam uit op Fernap Records en dat was een Belgisch label. Het liedje is opgenomen in Brussel en we waren ook eerder op de Vlaamse tv dan op de Nederlandse. De Nederlandse media moesten destijds maar weinig van ons hebben. Die klaagden vooral over het feit dat we in *18th Century Rock* Mozart verkrachtten. Dat druiste te veel in tegen de goede smaak, vond men.'

Na de Wereldtentoonstelling wordt de groep benaderd door diverse Duitse nachtclubs. Vooral in de snel groeiende havenstad Hamburg is er veel empoel voor groepen die het rauwe publiek van zeelieden en aanverwant tuig weten te amuseren. 'Financieel was dat zeer aantrekkelijk. In Holland kregen we achtduizend gulden voor een maand spelen, in Duitsland twintigduizend.' Zo belanden de The Tielman Brothers op de Reeperbahn in Hamburg, waar op dat moment ook The Beatles actief zijn. 'Wij stonden in betere clubs dan de Engelse bands, omdat wij beter Duits spraken. Zo konden ze ons verkopen als een Duitse band en dat trok meer publiek. Zo werkte dat. Tussen de groepen was er een enorme competitie. De Engelsen kwamen vaak bij ons kijken om de trucjes af te kijken. The Beatles ook, ja! Steeds moest ik iets nieuws verzinnen. Ik heb bijvoorbeeld mijn gitaar omgebouwd van een zessnarige tot een

negensnarige. Daardoor had ik een veel groter geluid dan anderen. En zo bleef je bezig.'

In de jaren daarna spelen de The Tielman Brothers regelmatig in Nederland, maar hun grootste successen boeken ze in Duitsland, België, Frankrijk, Oostenrijk en Italië. Als in 1964 beatmuziek internationaal doorbreekt, houden de Tielmans vast aan hun vertrouwde geluid. 'Ik ben Elvis altijd trouw gebleven. We hebben wel wat beatsingles gemaakt, maar die stijl lag ons toch minder goed. Commercieel gezien was dat jammer, maar in de Duitse nachtclubs hebben we met onze rock & roll altijd goed ons brood kunnen verdienen.'

IN NEDERLAND raken de The Tielman Brothers min of meer uit het zicht. De laatste jaren krijgen ze echter alsnog de plek in de geschiedenisboekjes die hen toekomt. Zo wordt in de Teleac-serie *Nederpop Met Hart En Ziel* een aparte aflevering aan de groep gewijd en wordt de tegenwoordig in Duitsland woonachtige Andy Tielman benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau. De voormalige frontman van de band treedt trouwens nog incidenteel op. Zo stond hij niet zo lang geleden samen op de planken met Dinand Woesthoff van Kane, die zich daarmee nadrukkelijk in de traditie van de indorock plaatst. 'Al die waardering is natuurlijk prachtig. Zelf waren we daar eerlijk gezegd nooit zo mee bezig. Binnen de groep speelde toch vooral de vraag hoe we als muzikant konden overleven. Of er de volgende maand brood op de plank zou zijn. Maar ik ben blij dat de Nederlanders ons toch nog in hun hart gesloten hebben.'

